

SKRIFTLIG FRÅGA TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2019-10-24
Besvaras senast
2019-10-30 kl. 12.00

Till statsrådet Per Bolund (MP)

2019/20:243 Kritiken från FN:s rapportör för bostadsfrågor

I mars 2019 fick regeringen ett brev från FN:s särskilda rapportör för bostadsfrågor, Leilani Farha. I brevet riktar Farha skarp kritik mot regeringens bostadspolitik. Farha uttrycker en särskild oro över de lagar och policyer som har möjliggjort att globalt kapital kunnat investeras i bostäder som säkerhet för finansiella instrument. Den så kallade finansialiseringen av bostadsmarknaden, som detta är ett uttryck för, får enligt Farha katastrofala konsekvenser för hyresgästerna.

Farha lyfter fram riskkapitalbolaget Blackstone som exempel, ett företag som fram till nyligen varit majoritetsägare i fastighetsbolaget Hembla (tidigare D. Carnegie) med omkring 21 000 lägenheter i Storstockholm. Blackstones affärsmodell är att köpa upp hela bostadsområden, renovera lägenheterna och höja hyrorna kraftigt. De hyresgäster som inte klarar av att betala de högre hyrorna tvingas flytta. Fenomenet kallas renovräkning och har drabbat många hyresgäster runt om i Sverige, bland annat i Hemblas bestånd.

Blackstone har nu sålt sitt innehav i Hembla till det tyska fastighetsbolaget Vonovia, ökänt i Tyskland för att köpa upp och renovera hyresrätter med kraftiga hyreshöjningar som följd. Vonovia är, genom köpet av Hembla, numera den största enskilda bostadsägaren i Sverige med närmare 40 000 hyresrätter. Merparten av dessa hyresrätter återfinns i våra förorter och miljonprogramsområden.

Farha är bekymrad över att regeringen har accepterat finansialiseringen av bostadsmarknaden och inte gjort några försök att reglera problemet – i synnerhet då regeringen, enligt såväl internationella konventioner som regeringsformen, ska trygga rätten till bostad.

Brevet avslutas med en uppmaning till regeringen att dels erkänna den inverkan som finansialiseringen av bostadsmarknaden har på bostaden som en social rättighet, dels vidta åtgärder för att återupprätta bostaden som en social rättighet. Om regeringen misslyckas lever Sverige, enligt Farha, inte upp till sina åtaganden vad gäller internationella mänskliga rättigheter.

I regeringens korta svar på Farhas brev, daterat den 17 maj 2019, välkomnas FN-rapportörens kritik. Bostadsminister Per Bolund, som undertecknat brevet, framhåller att regeringen noga följer situationen för låginkomsthushåll på

bostadsmarknaden. Bolund konstaterar vidare att hyresmarknadens parter kommit överens om en avtalsmall som frivilligt kan användas av lokala parter som vill teckna så kallade samrådsavtal inför genomgripande renoveringar och ombyggnader. Bolund framhåller avslutningsvis att en bostad är en mänsklig rättighet och att regeringen kommer att arbeta tillsammans med kommunerna för att säkerställa att det offentliga åtagandet vad gäller bostäder kommer att vara fortsatt starkt.

Vänsterpartiet kan konstatera att Bolund inte svarar på Farhas farhågor kring finansialiseringen av bostadsmarknaden och de problem detta medför i form av renovräkningar och möjligheten att betrakta bostaden som en social rättighet. Bolund har även fått kritik från bland annat Hyresgästföreningen för att vara alltför kortfattad och vag i sitt svar.

Mot bakgrund av detta vill jag fråga statsrådet Per Bolund:

Vilka åtgärder tänker statsrådet vidta för att motverka finansialiseringen av bostadsmarknaden i Sverige och de effekter detta medför i form av bland annat renovräkningar, i syfte att återupprätta bostaden som en social rättighet?

.....

Momodou Malcolm Jallow (V)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders